

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 60/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Helenou Čerešňovou, Horné Predmestie 216/16, Svätý Jur, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 15Ek/768/2021 z 28. mája 2024 a sp. zn. 15Ek/768/2021 z 10. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 26 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv (ďalej len „dohovor“) uzneseniami okresného súdu sp. zn. 15Ek/768/2021 z 28. mája 2024 a sp. zn. 15Ek/768/2021 z 10. septembra 2024. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho si sťažovateľ uplatňuje aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľ ako súdny exekútor bol poverením okresného súdu z 30. marca 2021 poverený na vykonanie exekúcie vo veci oprávneného [REDACTED] [REDACTED] proti povinnej fyzickej osobe. Vzhľadom na to, že na majetok povinného bol uznesením Okresného súdu Trnava 10. októbra 2023 vyhlásený konkurz, vydal súdny exekútor upovedomenie o zastavení exekúcie z 19. októbra 2023 a výzvu na zaplatenie náhrady výdavkov vo výške 72 eur. Proti tejto výzve podal oprávnený

námietky, ktoré odôvodnil tým, že súdny exekútor si počas vedenia exekučného konania vymohol časť trov a o takto vymoženú časť trov by mal byť znížený nárok na náhradu výdavkov uvedený v predmetnej výzve.

2.2. O námietkach oprávneného rozhodol okresný súd uznesením z 31. októbra 2023 tak, že námietky oprávneného v celom rozsahu zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal oprávnený sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením z 22. apríla 2024 tak, že napadnuté uznesenie z 31. októbra 2023 zrušil a vec vrátil vyššiemu súdnemu úradníkovi na ďalšie konanie a rozhodnutie. Na základe tohto rozhodnutia vydal vyšší súdny úradník 28. mája 2024 uznesenie, ktorým vyhovel námietkam oprávneného a vrátil sťažovateľovi výzvu na úhradu trov súdneho exekútora z 19. októbra 2023 na prepracovanie. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca okresného súdu uznesením z 10. septembra 2024, ktorým túto sťažnosť zamietol a rozhodol o trovách konania o sťažnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti namieta najmä nesprávny výklad § 198 ods. 2 druhej vety Exekučného poriadku. Podľa sťažovateľa nie je prípustné vykladať § 198 ods. 2 druhú vetu Exekučného poriadku tak, že zastavením exekúcie sa zmení nárok na odmenu na nárok na náhradu paušálnych výdavkov. Takýto výklad je nelogický, v rozpore s účelom zákona, oprávneného zbavuje povinnosti nahradiť paušálne výdavky a exekútora jeho nároku na odmenu. Zároveň sa povinnosť nahradiť paušálne výdavky presúva na povinného, ktorý dovtedy hradil odmenu exekútora. Sťažovateľ pritom argumentoval, že Exekučný poriadok v § 196 rozlišuje odmenu exekútora a náhradu výdavkov exekútora, a preto prostriedky, ktoré boli vymožené v rámci odmeny exekútora (v tomto prípade 11,74 eur), nie je možné započítať do paušálnej náhrady výdavkov pri zastavení exekúcie (72 eur vrátane dane z pridanej hodnoty).

4. Podľa sťažovateľa okresný súd neodpovedal na otázku, na základe akého ustanovenia stráca už raz vzniknutý nárok na odmenu zmenou na náhradu paušálnych výdavkov. Pomerne extenzívne odkazoval aj na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 33D/16/2022 zo 4. mája 2023, v ktorom najvyšší správny súd pri rozhodovaní o disciplinárnom návrhu proti súdnemu exekútorovi nespochybnil výklad, ktorý prezentoval aj sťažovateľ okresnému súdu pred vydaním napadnutých rozhodnutí. Tým, že sa okresný súd týmito sťažovateľom vznesenými otázkami dostatočne nezaoberal, mal porušiť aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

5. Sťažovateľ namieta aj porušenie princípu právnej istoty, keď odkázal na rozhodnutie samotného okresného súdu (sp. zn. 35Ek/1078/2021 zo 16. februára 2024), keď v skutkovo rovnakej veci, dokonca medzi rovnakými účastníkmi exekučného konania rozhodol opačným spôsobom ako v napadnutých rozhodnutiach (teda námietky oprávneného proti výzve na náhradu trov exekúcie zamietol).

6. Okrem už uvedených okolností, ktoré sťažovateľ podriadil pod porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, v napadnutých rozhodnutiach identifikoval aj porušenie čl. 35 ods. 1 ústavy, čl. 26 ods. 1 a 3 listiny z dôvodu porušenia zákonného nároku na odmenu ako základného zdroja obživy. A tiež porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy,

pretože okresný súd mal negatívne zasiahnuť do jeho majetkovej sféry a znížil hodnotu jeho majetku o 11,74 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je teda porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) a práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť, resp. práva získavať prostriedky na svoje životné potreby prácou (čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 a 3 listiny) napadnutými uzneseniami okresného súdu.

8. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

III.1. K napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 28. mája 2024:

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

11. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie týchto práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 55 zákona o ústavnom súde.

12. Proti ústavnou sťažnosťou namietanému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením sudcu, ktorého právomoc vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o uznesení vyššieho súdneho úradníka, a preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

III.2. K napadnutému uzneseniu sudcu z 10. septembra 2024:

13. Ústavný súd s poukazom na svoju judikatúru (napr.: IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010) zdôrazňuje, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym vybočením z pravidiel upravujúcich toto konanie, resp. pokiaľ by išlo o zjavnú svojvôľu, prepriaty formalizmus či celkom absentujúce odôvodnenie výroku o trovách (napr. II. ÚS 478/2014, I. ÚS 112/2019, IV. ÚS 601/2021).

14. Okresný súd sa s námietkami sťažovateľa vysporiadal ústavne udržateľným spôsobom, keď zrozumiteľne poukázal na ustanovenia Exekučného poriadku i dôvody, pre ktoré bolo potrebné krátiť náhradu paušálnych výdavkov o sumu, ktorú si sťažovateľ ponechal podľa § 60 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého plnenia prijaté alebo vymožené z majetku povinného sa na úhradu vymáhanej povinnosti použijú v tomto poradí: a) trovy exekútora, a to vrátane prislúchajúcej dane z pridanej hodnoty. K tomu treba poznamenať, že § 60 ods. 1 Exekučného poriadku používa pojem trovy exekútora, ktorými sú podľa § 196 Exekučného poriadku odmena exekútora a náhrady výdavkov, pričom podľa § 198 ods. 1 Exekučného poriadku ak došlo k zastaveniu exekúcie, patrí exekútorovi len náhrada výdavkov. Z týchto ustanovení nemožno rozumne vyvodiť, že exekútorovi pri zastavení exekúcie vzniká nárok na odmenu alebo ním podľa § 60 ods. 1 Exekučného poriadku ponechané sumy sú jeho odmenou. Práve naopak, zastavením exekúcie exekútorovi vzniká nárok na náhradu výdavkov, ktorých výška je paušálne určená v § 22 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 68/2017 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Výklad, podľa ktorého sa sumy prijaté a vymožené z majetku povinného započítajú do náhrady paušálnych nákladov, tak nemožno vnímať ako zjavný exces, svojvôľu alebo prepriaty formalizmus.

15. Okresný súd sa nestotožnil so subjektívnym názorom sťažovateľa, podľa ktorého súdny exekútor má pri zastavení exekúcie nárok na odmenu z čiastočne vymoženého plnenia a tiež mimo toho (popri odmene) aj nárok na náhradu paušálnych výdavkov. Nárok na náhradu paušálnych výdavkov má súdny exekútor pri zastavení exekúcie vždy [odhliadnuc od výnimočných, zákonom vopred nepredvídateľných situácií (napr. zánik oprávneného a povinného)], tieto majú byť ale

pokryté (uhradené) najprv z prípadne čiastočne vymoženej odmeny. V prípade, ak je čiastočne vymožená odmena vyššia ako paušálne výdavky, môže si ju súdny exekútor v súlade s § 198 ods. 2 Exekučného poriadku ponechať. Ak je čiastočne vymožená odmena súdnym exekútorom nižšia ako určená náhrada paušálnych výdavkov, má od oprávneného nárok iba na úhradu rozdielu medzi vymoženou odmenou a vyhláškou určenou výškou náhrady paušálnych výdavkov. Okresný súd tiež správne konštatoval, že zo žiadneho ustanovenia relevantného právneho predpisu nie je možné vyvodit' sťažovateľom preferovaný záver, že by súdny exekútor mal nárok ponechať si pri zastavení exekúcie čiastočne vymoženú odmenu (od povinného) a popri nej aj nárok na vyhláškou určenú náhradu paušálnych výdavkov (od oprávneného). Taktiež okresný súd dostatočným spôsobom poukázal na okolnosť, že sťažovateľom prezentované rozhodnutie najvyššieho správneho súdu je rozhodnutím v konkrétnej disciplinárnej veci a nepodáva všeobecne záväzný výklad právnych predpisov.

16. Napokon k sťažovateľovej výhrade týkajúcej sa princípu právnej istoty ústavný súd poukazuje na to, že v napadnutom uznesení sudca okresného súdu odkázal aj na záver exekučného grémia okresného súdu ešte z 11. decembra 2019, podľa ktorého v prípade, ak súdny exekútor zastaví exekúciu, pričom v rámci exekúcie došlo k vymoženiu časti nároku, má súdny exekútor nárok na trovy exekúcie len v rozsahu 60 eur + daň z pridanej hodnoty (§ 198 ods. 2 Exekučného poriadku), do ktorých sa započítava aj vymožená odmena. Aj vzhľadom na túto okolnosť bolo teda celkom zjavne odklonom od ustálenej judikatúry práve rozhodnutie, na ktoré odkázal (sp. zn. 35Ek/1078/2021 zo 16. februára 2024) sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti. Argument porušenia princípu právnej istoty teda nemožno založiť na tom, že rozhodnutie v súlade s ustálenou judikatúrou je odlišné od rozhodnutia, ktoré sa od tejto ustálenej judikatúry odklonilo.

17. Z už uvedeného je zrejmé, že okresný súd sa v napadnutom uznesení adekvátne vysporiadal so sťažnostnými námietkami sťažovateľa, ako aj to, že toto napadnuté uznesenie bolo riadne odôvodnené. V konečnom dôsledku bolo výhradou sťažovateľa iba to, že mal iný právny názor ako súd, ale v tomto kontexte ústavný súd pripomína, že základné právo na súdnu ochranu neznamena právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil v odôvodnení napadnutého uznesenia okresného súdu žiadnu okolnosť (extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o výdavkoch súdneho exekútora, zjavnú svojvôľu, prepiaty formalizmus či celkom absentujúce odôvodnenie rozhodnutia), ktorá by odôvodňovala jeho zásah do napadnutého uznesenia.

18. Sťažovateľ svojou ústavnou sťažnosťou namietal aj porušenie práva vlastníť majetok a práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť, resp. práva získavať prostriedky na svoje životné potreby prácou, ale pri týchto označených právach celkom zjavne absentovala príčinná súvislosť medzi ich obsahom a napadnutým uznesením okresného súdu. Totiž za zásah do majetkovej sféry nemožno považovať zníženie uplatnených nárokov na úroveň, na ktorú má sťažovateľ zákonný nárok. Obdobne právo na odmenu za vykonanú prácu nemožno bezpodmienečne stotožňovať s odmenou, s ktorou by bol pracovník, podnikateľ alebo poskytovateľ služby za každých okolností subjektívne spokojný.

19. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej

moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

20. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu